

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

Valtakatu 10-12, 96200 ROVANIEMI
Puh. 029 56 41800, Fax 029 56 4 1850
rovaniemi.ho@oikeus.fi

13.8.2012

Oikeusministeriö
Kriminaalipoliittinen osasto
PL 25
00023 Valtioneuvosto
oikeusministerio@om.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 30.3.2012, OM 13/69/2008

Asia: Lausunto toimikuntamietinnöstä 12/2012,

Yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus

Rovaniemen hovioikeus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yhdyskuntaseuraamuksien täytäntöönpanoa koskevien normien kokoamista yhteen ja samaan lakiin kertomaan keskitetysti yhdessä rikoslain kanssa, mitkä rangaistusmuodot ovat maassamme käytössä ja mikä on niiden sisältö, on pidettävä lain selkeyden kannalta perusteltuna ja kannatettavana.

Myös ehdotusta kaikki yhdyskuntaseuraamuslajit kattavan seuraamusselvityksen laatimisesta on pidettävä perusteltuna. Nykyisellään voi olla esimerkiksi tapauksia, joissa voidaan joutua pohtimaan, tilaanko henkilöstä yhdyskuntapalvelun soveltuvuusselvitys vai valvontarangaistusselvitys vai molemmat. Yhden selvityksen soveltuminen kaikkiin yhdyskuntaseuraamuslajeihin voi osaltaan jouduttaa ratkaisun antamista. On tärkeää, että seuraamusselvitys on riittävän kattava, jotta mahdollisuus yhdyskuntaseuraamuslajin valintaan yhden selvityksen perusteella onnistuu. Esimerkiksi valvontarangaistuksen määrääminen edellyttää tuomitun asunnon soveltuvuuden selvittämistä ja samassa asunnossa asuvien henkilöiden suostumuksen saamista.

Ehdotetun lain 79 §:n 2 momentin osalta hovioikeus nostaa esille kysymyksen, onko tarpeellista määrätä Rikosseuraamuslaitokselle mahdollisuus määrätä tuomioistuimen määräämä muuntorangaistus suoritettavaksi ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta sakkopalveluna. Kyseessä on rangaistuslajin valinta, jonka tulee olla tuomioistuimen päätösvallassa. Sitä, että täytäntöönpanoviranomaiselle annetaan päätösvalta muuntorangaistuksen lajista, ei ole pidettävä perusteltuna, kun vastaava lopputulos olisi saavutettavissa lisäämällä rikoslain 2 a luvun 4 §:n 1 momenttiin ehdotuksessa esitetyn lisäyksen sijaan tuomioistuimelle suoraan mahdollisuus tuomita sakotettu muuntorangaistuksena vankeuteen, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen. Uutena rangaistusmuotona ehdotetun sakkopalvelun toimeenpanohan tapahtuu käytännössä samalla tavoin kuin jo käytössä olevissa yhdyskuntapalvelussa tai valvontarangaistuksessa.

Ehdotuksen yhteydessä esitettävää lisäystä rikoslain 2 a luvun 4 §:n 2 momenttiin mahdollisuudesta

muuntaa rangaistusmääräysmenettelyssä annettu sakko vankeudeksi tai yhdyskuntaseuraamukseksi silloin kun henkilölle rangaistusmääräysmenettelyssä määrätään saman rangaistussäännöksen rikkomisesta neljäs tai useampi sakko vuoden kuluessa, on pidettävä ehdotuksessa esitetyistä syistä perusteltuna. Ehdotuksen mukaan muuta kuin edellä mainittua rangaistusmääräysmenettelyssä määrättyä sakkoa ei kuitenkaan muunneta silloinkaan, kun tuomioistuin on tuominnut sakon rangaistusvaatimuksen vastustamisen tai asianosaisen suostumuksen puuttumisen vuoksi seuranneessa oikeudenkäynnissä. Lähinnä teknisenä kysymyksenä hovioikeus nostaa esille kysymyksen siitä, millä tavoin tuomioistuimelle on ajateltu välittyvän tieto siitä, että sakko on tuomittu vastustamisen tai suostumuksen puuttumisen johdosta, eikä sitä sen vuoksi saa muuntaa. Asia voitaneen teknisesti totetuttaa tuomiolauselmajärjestelmässä.

Lopuksi hovioikeus pyytää kiinnittämään huomiota seuraaviin lakiehdotuksessa käytettyihin ilmaisiin:

*Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 33 §:ssä mainitussa valtion varoista korvattavissa esine- ja henkilövahingoissa käytetään ilmaisua tuomitun **huolimattomuudellaan** aiheuttamasta vahingosta. Ilmaisua huolimattomuudellaan ilman tarkempaa määrittystä jättää epäselväksi, millaista huolimattomuutta pykälässä tarkoitetaan.*

Lain 40 §:n 1 momentin mukaan syyttäjän on arvioidessaan, että yhdyskuntapalvelu olisi muunnettava valvontarangaistukseksi tai ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi 25 §:ssä tarkoitetun menettelyn vuoksi, viipymättä esitettävä tätä koskeva vaatimus **sille tuomioistuimelle, joka on ensimmäisenä oikeusasteena tuominnut** henkilön yhdyskuntapalveluun taikka jonka tuomiopiirissä tuomittu asuu tai vakinaisesti oleskelee. Edellä mainitun kohdan sanamuotoa tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon se, että myös hovi- tai korkein oikeus voi olla ensimmäinen oikeusaste, joka tuomitsee rangaistuksen yhdyskuntaseuraamuksena. Lakiehdotuksessa tarkoitettaneen kuitenkin alioikeutta jo muutoksenhakumahdollisuuden turvaamisen vuoksi. Edellä mainittu ilmaisu toistuu myös lain 64 §:n 2 momentissa ja 81 §:n 2 momentissa.

Lain 46 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdissa sekä 49 §:n viidennellä rivillä ja 53 §:n neljännellä rivillä ilmaisun "tuomille" sijaan tarkoitettaneen ilmaisua **tuomitulle**.

Lain 55 §:n 1 momentissa viitataan virheellisesti lain 18 §:n 3 momenttiin **lain 18 §:n 5 momentin** sijasta.

Lain 56 §:n 2 momentissa oleva ilmaisu "**eri määräosien soveltamisesta**" on sisällöltään epäselvä.

Lain 69 §:n 2 momentissa oleva viittaus 18 §:n 3 momenttiin tulee korjata viittaamaan **18 §:n 5 momenttiin**.

Lain 69 §:n 4 momentti tulisi korjata muotoon: Valitus, **jolla** haetaan muutosta tuomioistuimen tämän pykälän nojalla tekemään ratkaisuun, on käsiteltävä kiireellisenä.

Lain 89 §:n 4 kohta tulisi korjata muotoon: **22 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuudesta osallistua toimintaan tai pysyä asunnossa koskevan tilapäisen poikkeamisen epäämisestä;**

Hovioikeuden presidentti Esko Oikarinen

Lausunnon ovat valmistelleet:

Hovioikeudenlaamanni Erkki Nenonen

Hovioikeudenneuvos Teija Unkila

Viskaali

Teemu Saukkoriipi